

4. Щукин А. Н. Теория обучения иностранным языкам (лингводидактические основы): учебное пособие для преподавателей и студентов языковых вузов / А. Н. Щукин. Москва : ВК, 2012. 335 с.

5. Deutsche Redewendungen und was dahintersteckt [Red. Melanie Legrand. Verlag Das Beste GmbH (Herausgeber), 2014. 352 S.

6. Földes C. Sprache – Interaktion – Kultur: ein Beitrag zur Problemdekonstruktion anhand des Paradigmas “Linguokulturologie“ In: Reeg, Ulrike/Simon, Ulrike (Hrsg.): Facetten der Mehrsprachigkeit aus theoretischer und unterrichtspraktischer Sicht. Münster/New York : Waxmann, 2019. S. 85–115.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-227-2-113>

PECULIARITIES OF COMMUNICATIVE ADAPTATION TO INTERCULTURAL INTERACTION: METHODOICAL ASPECT

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ АДАПТАЦІЇ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

Skorobahata O. M.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior lecturer at the Department
of Foreign Languages
and Teaching Methods
Hlukhiv Oleksandr Dovzhenko National
Pedagogical University
Hlukhiv, Sumy region, Ukraine*

Скоробагата О. М.

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри іноземних
мов та методики викладання
Глухівський національний педагогічний
університет
імені Олександра Довженка
м. Глухів, Сумська область, Україна*

Сучасна іншомовна освіта розвивається відповідно до викликів глобалізації та міжнародної інтеграції. У таких умовах освіта стає системним механізмом ефективної культурної та етнічної ідентифікації суб'єктів навчання.

Зазначені вище процеси вимагають відповідних навичок соціалізації для ефективної міжособистісної взаємодії в колективі, який об'єднує представників різних культур. Формування таких навичок є одним із завдань сучасної освіти і здійснюється в процесі розвитку адаптаційних властивостей особистості в форматі іншомовного навчання.

Феномен і особливості адаптації стають об'єктами досліджень представниками різних наук. Незважаючи на те, що термін «адаптація» досить широко вживаний, в довідковій та науковій літературі не існує єдиного підходу до його однозначного тлумачення. Вважаємо доцільним розглянути деякі підходи до визначення феномену адаптації з позицій різних наук.

Так, філософський енциклопедичний словник трактує слово «адаптація» як пристосування. З філософської точки зору, адаптація – якість притаманна будь-якій живій істоті, «яка проявляється щоразу, коли в системі його взаємовідносин з середовищем життєдіяльності виникають важливих змін. Оскільки і людина, і середовище постійно змінюються, адаптація виявляється фундаментальною основою існування» [4].

Не втрачає актуальності питання соціокультурної адаптації до умов різнорівневого освітнього середовища сучасного ЗСО. Освітнє середовище українських шкіл та вишів можна співвіднести з культурним та етнічним різноманіттям суспільства в цілому.

В умовах глобалізації в системі іншомовної освіти спостерігаються взаємопов'язані і взаємообумовлені тенденції:

- складається єдиний культурний простір внаслідок інтеграції та взаємопроникнення різних культур;
- одночасно з цим визначаються пріоритетними задачі збереження самобутності етнокультури;
- крім зазначених вище векторів розвитку, активно утворюється і розвивається полікультурне середовище в різних сферах діяльності (освіті, науці, виробництві тощо).

Отже, перед системою освіти постало складне завдання формування у підрастаючого покоління почуття поваги всіх народів, вміння спілкуватися і співпрацювати з людьми різних етносів і національностей.

Крім того, соціальна адаптація особистості в умовах міжособистісної і мультикультурної взаємодії забезпечується в процесі комунікативної адаптації.

Комунікативна адаптація суб'єктів соціокультурної взаємодії полягає в адекватному сприйнятті та інтерпретації аперцепційної бази суб'єктів соціальної взаємодії. Комунікативна адаптація, поряд з професійно-змістовною та організаційною, розглядається як структурно функціональна складова адаптації особистості, яка починається в процесі його підготовки і завершується з переходом в професійне середовище.

Формування англомовної комунікативної компетентності може розглядатися як інструмент комунікативної адаптації до умов нового освітнього простору враховуючи англомовну культуру. Не випадково в словнику з культурології адаптація трактується як пристосування індивіда чи групи до зовнішніх умов, в ході якого щось змінюється в суб'єктах, а щось у зовнішніх умовах.

Отже, правомірним буде постановка питання про те, як формування англомовної комунікативної компетентності здобувача освіти на етапі опанування ними англійської мови сприяє адаптації до умов освітнього простору в подальшому навчанні та визначення професійного пріоритету.

У довіднику лінгвістичних термінів [1] адаптація (від лат. *adaptation* – пристосованим, пристосування) трактується з лінгвометодичного ракурсу, дається визначення, знайоме всім, хто вивчає іноземні мови: «пристосування тексту для недостатньо підготовлених читачів». Наприклад, полегшення тексту літературно-художнього твору для тих, хто розпочинає вивчати іноземні мови.

Відомо, що проблеми, які виникають в мові носіїв різних мов під час вивчення однієї й тієї ж іноземної мови, різні. Адже в основі оволодіння іноземною мовою лежить принцип міжмовної аналогії. Наприклад, україномовним учням вельми не просто вловити різницю між англійськими формами *Past Indefinite* і *Present Perfect*. Теоретично, здавалося б, все зрозуміло, але на практиці вживання перфектних форм викликає у наших учнів великі труднощі.

Принцип міжмовної аналогії надає більше можливостей для вивчення англійської мови. Однак він може стати причиною великої кількості помилок. Наприклад, якщо ми бачимо, що якісь мовні одиниці, форми або граматичні конструкції нашої мови регулярно, тобто у великій кількості випадків, передаються якимись певними мовними одиницями, формами або конструкціями іншої мови, то ми можемо прийти до помилкового висновку, що так повинно бути у всіх випадках і будь-які відхилення від загального правила можуть викликати в учнів додаткові труднощі.

Прикладами можуть стати різні англійські аналоги українського применника «до»: *йти до школи* – *go to school*, *прибути до аеропорту* – *arrive at the airport* тощо; а також відсутність будь-яких применників в англійській мові, якщо в подібній за змістом структурі української мови вони є: *на цьому тижні* – *this week*.

На думку деяких науковців, навчаючи іноземної мови, ми не описуємо цю мову в одиницях мови учнів, а, навпаки, подаємо

українську мову в одиницях мови чужої. Ми не повинні пояснювати, що означає або як перекладається на українську те чи інше слово, вираз, граматична структура англійської мови. Завдання полягає в тому, щоб показати учням, як значення слів, виразів і конструкцій рідної мови може бути передано засобами чужої мови. Ми не говоримо, як можна перекласти українською мовою, наприклад, форми Perfect Tense, а показуємо, коли, як і в яких випадках, видочасовим формам української мови відповідають форми Perfect Tense.

Зіставлення і осмислення культурно-мовних норм рідної (або мови посередника) і досліджуваної мови, на думку фахівців, діалогом культур, який спочатку організується у вигляді діалогу між вчителем і учнями на заняттях в процесі ознайомлення з системою мови. Потім цей діалог здійснюється самими учнями і має характер зіставлення різних культурних образів свідомості, асоційованих з їх мовними позначеннями. У процесі навчання відбувається рух від мовних позначень до вартим за ними образів свідомості.

Існує думка [5], що з точки зору міжкультурної комунікації, стосовно студентів, які належать до різних культурних напрямів («Схід», «Захід»), різних етносів і релігійних концесій, адаптація може проходити за такими трьома напрямками:

- повне ігнорування культурних відмінностей і його впливу на навчальну діяльність. Такий підхід, на нашу думку, може привести, якщо і не до культурного шоку, то до створення ряду соціально-психологічних перешкод на шляху до досягнення головної мети – формування комунікативної компетентності;
- етноцентричний підхід – найбільш поширений підхід, при якому різниця культур визнається, але одна з них вважається домінуючою, «кращою», а значить, представники інших культур змушені підлаштовуватися під цю лінію поведінки і організацію роботи. Таким чином, культурні відмінності зводяться до мінімуму;
- синергетичний підхід. Жодна з культур не виділяється, все культури вважаються рівними. У такому колективі потенційні проблеми зводяться до мінімуму за рахунок використання культурного розмаїття для створення атмосфери креативності, де члени колективу сприймають себе скоріше як щось єдине ціле, а не сумою єдності. При цьому адаптація в процесі спільного навчання досягається швидше [2].

В цілому треба відзначити, що всі види адаптації знаходять своє місце і успішно реалізуються в сучасному освітньому просторі.

Література:

1. Голянич М. І., Стефурак Р. І., Бабій І. О. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія / за редакцією М. І. Голянич. Івано-Франківськ : Сімик, 2011. 272. URL: <https://archive.org/details/linhvist2011/page/n1/mode/2up>
2. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація. Київ, 2012. 285с.
3. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: Навч. посіб. 2-ге вид., допов. Київ, 2001. 487 с.
4. Філософський енциклопедичний словник. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskiy_entsyklopedychn_yi_slovnyk.pdf
5. Adler N. International Dimensions of Organisational Behaviour. Boston, 2001. 313 p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-227-2-114>

THE USE OF DIGITAL RESOURCES IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES IN THE DISTANCE LEARNING PROCESS**ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ РЕСУРСІВ
НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ****Trotsiuk M. V.**

*Teacher of English
Ahatanhel Krymskyi Volodymyr-
Volynskyi Pedagogical Applied College*

Троцюк М. В.

*викладач англійської мови
Володимир-Волинський педагогічний
фаховий коледж імені А. Ю. Кримського*

Levytska A. A.

*Teacher of English
Ahatanhel Krymskyi
Volodymyr-Volynskyi Pedagogical
Applied College
Volodymyr, Volyn region, Ukraine*

Левницька А. А.

*викладач англійської мови
Володимир-Волинський педагогічний
фаховий коледж імені А. Ю. Кримського
м. Володимир, Волинська область,
Україна*

Модернізація освітньої галузі у зв'язку з переходом на дистанційне навчання стало викликом для всіх учасників освітнього процесу: як для викладачів, так і для студентів. Організувати якісне навчання